TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Fforwm Rhanbarthol Rhanddeiliaid De Ddwyrain Cymru,

South East Wales Regional Stakeholder Forum

25 Chwefror 2021

Adroddiad o'r cyfarfod

Meeting report

Fforwm Rhanbarthol Rhanddeiliaid De Ddwyrain Cymru

Cyfarfu'r fforwm ar 25 Chwefror 2021, 10:00 – 12:30

Yn bresennol

Aelodau'r Fforwm

Adrian Field	Cyfarwyddwr Gweithredol, Caerdydd	
Alex Clarke	Swyddog Gwybodaeth Trafnidiaeth i Deithwyr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	
Andrew Scogings	Pennaeth Cynllunio Strategol, Network Rail	
Andy Johns	Dirprwy Bennaeth, Coleg y Cymoedd	
Christian Schmidt	Rheolwr Rhaglenni a Phrosiectau Trafnidiaeth, CSF	
Clare Cameron	Cyngor Dinas Caerdydd	
Clive Campbell	Rheolwr Trafnidiaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	
David Beer	Uwch Reolwr Cymru, Transport Focus	10:55 – 11:45
Enfys Griffiths	Gwasanaethau Trafnidiaeth, Cyngor Bro Morgannwg	
Geraint Morgan	Rheolwr Rheilffyrdd Cymunedol, Trafnidiaeth Cymru	
James Jackson	Cyngor Dinas Caerdydd	
Jason Dixon	Arweinydd Tîm, Polisi Trafnidiaeth, Cyngor Dinas Caerdydd	
John Gibson	Swyddog Datblygu Prosiect, Cyngor Dinas Caerdydd	
Jonathan Parsons	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	
Kevin Mulcahy	Rheolwr Grŵp, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	
Kwaku Opoku-Addo	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	
Marcus Lloyd	Pennaeth Seilwaith, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	
Michelle Roles	Transport Focus	10:55 – 11:45
Nigel Winter	Rheolwr Gyfarwyddwr, De Cymru, Stagecoach	
Owen Williams	First Group	
Rebecca Smith	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	
Richard Cope	Cyngor Casnewydd	
Roger Waters	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	
Sam Palmer	NAT Travel	

Trafnidiaeth Cymru

Alexia Course	Cyfarwyddwr Gweithrediadau Trafnidiaeth	10:05 – 10:20
Danielle Hopkins	Llysgennad Cymunedol	
David O'Leary	Cyfarwyddwr Masnachol a Phrofiad y Cwsmer	10:20 – 10:40
Helen Dale (Cadeirydd)	Rheolwr Rhanddeiliaid, De Ddwyrain Cymru	10:00 – 10:05
Jeremy Whitaker	Arweinydd Twf Rhwydwaith	10:40 – 10:55
Kelsey Barcenilla (Clerc)	Swyddog Ymgysylltu â'r Gymuned, De Ddwyrain Cymru	
Lewis Brencher	Cyfarwyddwr Cyfathrebu	10:55 – 11:45
Piers Croft	Pennaeth Cyflawni Gwasanaethau	
Rhys Giles	Rheolwr Rhaglen	12:05 – 12:25
Tom Parker	Dadansoddwr Perfformiad Rheilffyrdd	

Siaradwyr Allanol

Michelle Roles	Transport Focus	10:05 – 10:20
Tracey Messner	Rheolwr Materion Cyhoeddus, Network Rail	11:45 – 12:05
Andy Scogings	Pennaeth Cynllunio Strategol, Network Rail	11:45 – 12:05
James Jackson	Cyfarwyddwr Rhaglen y Diwydiant, Network Rail	11:45 – 12:05

Ymddiheuriadau

Adam Keen	NAT Travel
Alun Evans	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Amy Evans	Colegau Cymru
Ceri Stephens	Siambr Fasnach De Cymru
Daniel Bowden	Stagecoach
Derek Jones	Prifysgol Caerdydd
Gareth Stevens	Bws Caerdydd
Gemma Hayne	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Geraint Roberts	Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Gwyn Smith	Sustrans
Jane Reakes Davies	First Cymru
Kevin Sales	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Kieron Rees	Prifysgolion Cymru
Kyle Phillips	Cyngor Sir Bro Morgannwg
Leanne Waring	Coleg Caerdydd a'r Fro
Nicola Somerville	Tasglu'r Cymoedd
Sam Hadley	Network Rail
Sian Rees	Prifysgol Metropolitan Caerdydd

Nodyn gan y Cadeirydd, Helen Dale

“Mae'n bleser gennyf gadeirio fy fforwm cyntaf fel Rheolwr Rhanddeiliaid ar gyfer De Ddwyrain Cymru. Roedd hi'n wych croesawu a chlywed gan ein haelodau, sy'n cynyddu'n gyson o ran nifer. Hoffwn ddiolch i'n cyflwynwyr a roddodd y wybodaeth ddiweddaraf am Gontract Gwasanaethau Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau, Gweledigaeth TrC ar gyfer 2021/22, Pris Tocynnau yn yr Adferiad, a throsolwg o Gyfnod Rhwystro mis Ionawr fel rhan o raglen drawsnewid Metro De Cymru. Yn ogystal â chlywed am y diweddariadau pwysig hyn, cafodd yr aelodau gyfle i gymryd rhan mewn trafodaeth drwy sesiwn holi ac ateb gan Banel Network Rail, a gweithdy rhyngweithiol ar Adeiladu Ymddiriedaeth Teithwyr mewn Trafnidiaeth Gyhoeddus ar ôl COVID. Hoffwn ddiolch i'r aelodau am eu cyfraniadau drwy gydol y sesiwn.”

Agenda

1. Cyflwyniadau ac Ymddiheuriadau

Croesawodd Helen Dale aelodau'r fforwm i drydydd cyfarfod Fforwm Rhanbarthol De Ddwyrain Cymru. Cyflwynodd Helen fformat y cyfarfod, gan gynnwys defnyddio Mentimeter, ac atgoffodd bawb o'r negeseuon Teithio'n Saffach a rheolau Llywodraeth Cymru sydd ar waith o hyd ledled Cymru mewn perthynas â phandemig Covid-19.

2. Uchafbwyntiau TrC a'r dull newydd o weithredu ar gyfer rheilffyrdd Cymru a'r Gororau

Rhoddodd Alexia Course, Cyfarwyddwr Gweithrediadau Trafnidiaeth (TrC), drosolwg o rai o'r llwyddiannau dros y ddwy flynedd diwethaf. Rhoddodd Alexia'r wybodaeth ddiweddaraf am lwyddiannau allweddol, cerbydau newydd, gwelliannau i wasanaethau cwsmeriaid ac agor Gorsaf Bow Street ar Reilffordd y Cambrian yn ddiweddar, rhwng gorsafoedd rheilffordd y Borth ac Aberystwyth. Roedd y cyflwyniad byr hefyd yn trafod perchnogaeth a thrawsnewid Llinellau Craidd y Cymoedd ers mis Awst 2020, yn ogystal â strwythur a chontract sefydliadol newydd TrC gyda Llywodraeth Cymru.

3. Gweledigaeth TrC ar gyfer 2021/22

Rhoddodd David O'Leary, Cyfarwyddwr Masnachol a Phrofiad y Cwsmer (TrC), drosolwg o'r newidiadau a phwysigrwydd trafnidiaeth aml-ddull ar gyfer y dyfodol. Trafododd David y cyfrifoldebau a roddwyd i TrC gan Lywodraeth Cymru a sut mae'r rhain yn ffurfio amcanion strategol, cynllun busnes, strategaeth drafnidiaeth a chynllun cyflawni TrC ar gyfer y flwyddyn. Bydd gwaith yn y dyfodol yn dod â rhanddeiliaid at ei gilydd i greu system drafnidiaeth integredig ac aml-ddull ar gyfer Cymru. Gwahoddir aelodau'r Fforwm hefyd i fynegi eu barn.

Gofynnodd Marcus Lloyd a fyddai cyfrifoldebau Trafnidiaeth Cymru mewn perthynas â ffyrdd yn cael eu cyfyngu i gefnffyrdd neu a oedd cynlluniau i edrych ar rwydwaith Ffyrdd Strategol Awdurdodau Lleol (ALl) hefyd. Awgrymodd David mai ar y rhwydweithiau cefnffyrdd yr oedd yn edrych ar hyn o bryd ond gallai gynnwys rhwydweithiau strategol yr ALl pe bai'r holl bartneriaid yn penderfynu mai dyna y maent am ei wneud. Eglurodd David fod TrC yn awyddus i gefnogi cynlluniau'r awdurdodau lleol ac y byddai'n fodlon cael y sgwrs honno gyda'r awdurdodau.

Holodd David Beer, Uwch Reolwr Cymru, Transport Focus, am ddatganoli'r rheilffyrdd yn llawn i Lywodraeth Cymru. Awgrymodd David O'Leary ei fod yn faes agenda a oedd yn bwysig iawn yn wleidyddol, ac mae TrC yn awyddus i weld cymaint o integreiddio â phosibl ar y rhwydwaith trafnidiaeth. Yn yr un modd, eglurodd David O'Leary fod angen i Gymru integreiddio â rhwydwaith rheilffyrdd ehangach y DU. Gorffennodd David O'Leary drwy egluro y byddai TrC yn gwylio gyda diddordeb, ond roedd cyfleoedd yn sicr.

4. Pris Tocynnau yn yr Adferiad

Trafododd Jeremy Whitaker y gostyngiad mewn niferoedd gweithredol oherwydd COVID-19 a'r effaith y mae hyn wedi'i chael ar brisiau tocynnau o fis Ionawr 2021 ymlaen. Rhoddodd Jeremy drosolwg o strategaeth ranbarthol gan Network Rail ar newidiadau i brisiau tocynnau wedi'u rheoleiddio, cyfleoedd prisio tactegol ar gyfer byd ôl Covid a datblygu cynnyrch newydd i annog pobl i fynd yn ôl ar y rhwydwaith pan fydd hi'n ddiogel gwneud hynny.

Gofynnodd Clare Cameron, Swyddog Datblygu Prosiect, Cyngor Caerdydd, a fyddai angen strwythurau prisio mwy ffafriol hefyd mewn ardaloedd lle gall pobl fel arfer fforddio talu mwy ond eu bod hefyd yn gallu defnyddio ceir, a lle'r ydym yn ceisio eu perswadio i ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus. Ymatebodd Jeremy drwy egluro bod prisiau cystadleuol a thaliadau di-drafferth i gyd yn allweddol i'r argraffiadau o brisiau. Fodd bynnag, roedd mater prisiau

ffyrdd hefyd, ac y tu allan i'r tri rhwydwaith metro arfaethedig roedd tocynnau Advance yn ffordd o sicrhau gwerth ar wasanaethau pellter hirach.

5. Gweithdy: Meithrin Ymddiriedaeth Teithwyr mewn Trafnidiaeth Gyhoeddus ar ôl COVID

Rhoddodd David Beer, Uwch Reolwr Cymru, Transport Focus, y wybodaeth ddiweddaraf am ymchwil Transport Focus a gwybodaeth am deithio gan deithwyr yn y dyfodol, gan ystyried pandemig Covid-19. Eglurodd David fod Transport Focus wedi bod yn parhau i arolygu teithwyr a bod y canlyniadau yn amlygu rhai o'r heriau, gan gynnwys y canfyddiad o ddiogelwch a glenweithdra ar drafnidiaeth a'r newid mewn agweddau tuag at deithio ar gyfer hamdden a chymudo at ddibenion gwaith/busnes.

Arweiniodd Lewis Brencher, Cyfarwyddwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu (TrC), ymlaen o'r cyflwyniad gan Transport Focus a darparodd ail sesiwn gweithdy yn seiliedig ar adborth mewn fforymau rhanbarthol blaenorol. Tynnwyd sylw at dair thema allweddol gan aelodau'r fforwm yn ystod y fforwm diwethaf. Edrychodd y sesiwn ar y themâu hyn yn fwy manwl ac ar Sense Maker fel arf arolygu. Eglurodd Lewis fod croeso bob amser i sylwadau pellach ac y gellir cysylltu ag ef drwy lewis.brencher@tfw.wales

Thema 1: Deall **ofn** a'r camau ymarferol y gallwn eu cymryd i leihau hyn

Thema 2: Edrych ar gynlluniau **prisiau** posibl a beth allai fod yn addas ar gyfer anghenion teithio yn y dyfodol

Thema 3: Edrych ar **hyblygrwydd**; beth yw'r 'normal newydd' a sut gall trafnidiaeth addasu i gyd-fynd â hynny

Roedd y trafodaethau yn y grwpiau bach yn cynnwys:

- "Bydd y ffordd y bydd teithwyr yn defnyddio'r rheilffordd yn y dyfodol yn newid, a bydd llawer mwy yn gweithio gartref. Bydd tueddiadau teithwyr o ran sut maen nhw'n dymuno teithio yn newid. Mwy o ofod cymdeithasol."
- "Sut ydych chi'n cyrraedd y bobl nad ydynt yn teithio ac nad ydynt yn bwriadu teithio? Mae annog pobl nad ydynt yn teithio yn allweddol. Sut gallwn ni hyrwyddo Cymru a thrafnidiaeth gyhoeddus law yn llaw â'r llywodraeth?"
- "Mae'n dod allan yn yr ymchwil y bydd glanweithdra yn ffactor mawr. Bydd pacedi creision neu sbwriel yn tanseilio teimladau pobl o lanweithdra. Mae hen drenau 'Pacer' yn ei gwneud hi'n anodd newid yr argraffiadau o lanweithdra, felly hefyd fysiau. Rhestr ar y trenau i ddweud pa bryd y cafodd ei lanhau ddiwethaf neu bresenoldeb dangosydd, gan nad oes modd glanhau trenau pan fydd pobl yn eu defnyddio."
- "Mae angen canolbwyntio ar oedolion ifanc gan ddechrau gyda chynlluniau i'w cael i symud oddi wrth geir ac at deithio mwy integredig."
- "Mae angen i'r strwythur prisiau fod yn deg ar draws Cymru a'r Gororau."

Bydd adborth y gweithdai yn cael ei gasglu ynghyd mewn cyfres ehangach o ymgynghoriadau y mae TrC yn eu cynnal ar draws y bensaernïaeth gynghori ac fel rhan o'i arolwg SenseMaker cyhoeddus. Mae hyn yn sail i ymgyrch newydd, sy'n ceisio annog defnyddwyr i ddychwelyd i drafnidiaeth gyhoeddus.

6. Sesiwn Holi ac Ateb Panel Network Rail

Gwahoddodd Tracey Messner, Rheolwr Materion Cyhoeddus, Network Rail, gwestiynau ac adborth ar ddatblygiad y rheilffyrdd yng Nghymru a'r Gororau a gofynnodd i aelodau'r panel roi eu barn am Network Rail a sut y gallai wella gwasanaethau ar gyfer De Ddwyrain Cymru.

Gofynnodd Lewis Brencher i aelodau'r panel pa gyfleoedd maen nhw wedi'u nodi yn sgil trosglwyddo asedau Llinellau Craidd y Cymoedd. Awgrymodd James Jackson, Cyfarwyddwr Rhaglen y Diwydiant, Network Rail, fod y trosglwyddiad yn hynod bwysig i Network Rail, a'i fod wedi trefnu cytundeb meincnodi i rannu gwybodaeth am gyfraddau uned, contractwyr a darpariaeth Amey. Roedd Network Rail hefyd yn edrych ymlaen at y broses trydaneiddio clyfar, drwy ddefnyddio cerbydau addas a fyddai'n ateb cost-effeithiol iawn i drydaneiddio. Awgrymodd Andy Scogings, Pennaeth Cynllunio Strategol, Network Rail, ei bod yn ddyletswydd arnom i gyd weithio gyda'n gilydd i wella ansawdd y gwasanaeth i'r teithiwr.

Awgrymodd David Beer fod eu hymchwil yn dangos bod amseroedd teithio is a gorsafoedd agosach yn flaenoriaethau i gwsmeriaid. Gofynnodd David beth oedd y cynllun i wella amseroedd teithio a sefydlu gorsafoedd newydd, a beth y gellir ei wneud i leihau'r amser y mae'n ei gymryd i roi'r gwelliannau hynny ar waith. Awgrymodd Andy Scogings fod llawer o waith yn mynd rhagddo i uwchraddio llinellau arafach a buddsoddi ynddynt, a gwaith gyda TrC i gynyddu gwasanaethau ar draws ffin Gogledd-ddwyrain Cymru a Gogledd-orllewin Lloegr, gan ddarparu gwasanaethau gwell i Lerpwl a Manceinion. Awgrymodd James Jackson y byddai gwaith i egluro perchnogaeth achosion busnes hefyd yn helpu i gwtogi amserlenni.

Dywedodd Clare Cameron fod angen cyflawni gwelliannau cyfalaf sylweddol mewn da bryd, mewn perthynas â pharcio a theithio a phwyntiau gwefru cerbydau trydan y mae angen caniatâd arnynt er mwyn eu darparu ar dir Network Rail. Awgrymodd James Jackson fod hyn yn rhywbeth y gall ef ei godi gyda Clare yn uniongyrchol oherwydd efallai y bydd angen ymdrin â phob cynllun mewn ffordd wahanol. Gofynnodd Clare hefyd pryd y byddai Network Rail yn symud o GRIP i PACE. Awgrymodd James nad un newid penodol sydd dan sylw gan mai newid diwylliannol yw hyn i raddau helaeth, a fydd yn caniatáu i brosiectau gael eu cyflawni'n gyflymach ac yn fwy diogel.

Gofynnodd Adrian Field, Cyfarwyddwr Gweithredol, Caerdydd, yn y sgwrs am eglurder rhwng cyfrifoldebau TrC a Network Rail o ran y pontydd rheilffordd yng nghanol dinas Caerdydd, gan egluro yr hoffent weld y pontydd rheilffordd yn cael eu gwella o ran eu golwg a'u naws. Dywedodd Lewis Brencher ei fod yn awyddus i wneud rhywfaint o waith yn y maes hwn, a'i fod yn gyfle gwych.

Gofynnodd Clive Campbell, Rheolwr Cludiant, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, sut y gallai Network Rail sicrhau bod buddsoddiadau mewn rheilffyrdd a newidiadau i wasanaethau yn cael eu hystyried yng nghyd-destun rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus yn hytrach na chanolbwyntio ar dduliau teithio unigol. Fel rhan o'r gweithgarwch cynllunio strategol cenedlaethol, eglurodd Andrew Scogings fod Network Rail yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid a TrC i ystyried 'teithiau o'r naill ben i'r llall' ac integreiddio â dulliau eraill.

Gofynnodd Alex Clarke, Swyddog Gwybodaeth Trafnidiaeth i Deithwyr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, beth allai TrC, Rheilffyrdd TrC a Network Rail ei wneud i helpu rhanddeiliaid a'r cyhoedd i ddeall cyfrifoldebau pob sefydliad. Dywedodd James Jackson ei fod yn awyddus i'r sector trafnidiaeth gyhoeddus yng Nghymru gael wyneb cyhoeddus mwy 'cydlynol'.

7. Cyfnod Rhwystro mis Ionawr

Cyflwynodd Rhys Giles, Rheolwr y Rhaglen (TrC), y gwaith a gwblhawyd yn ystod y cyfnod hwn ym mis Ionawr 2021, wrth weithio ar y cyd â Network Rail. Rhoddodd Rhys ddiweddariad

ar y pecyn o waith ar draws Llinellau Craidd y Cymoedd yn ystod y cyfnod 4 wythnos. Roedd y cyflwyniad yn nodi heriau a llwyddiannau'r cyfnod rhwystro.

8. Unrhyw fater arall

Daeth Helen Dale â'r fforwm i ben drwy ddweud bod croeso i aelodau'r panel gysylltu â thîm De Ddwyrain Cymru ynghylch unrhyw eitemau a fyddai'n berthnasol yn eu barn nhw yn y dyfodol, a gofynnodd iddynt lenwi ffurflen adborth ddewisol.

Camau Gweithredu

Codwyd y camau gweithredu isod yn ystod y fforwm a rhoddir sylw iddynt cyn y Fforwm Rhanbarthol nesaf lle bo hynny'n bosibl.

Cam gweithredu	Beth fydd yn cael ei wneud?
Gofynnodd Andy Johns, Is-bennaeth, Coleg y Cymoedd, i'r cyflwyniad ar y cyfnod rhwystro gael ei rannu â Choleg y Cymoedd ar gyfer eu myfyrwyr cynnal a chadw traciau.	Mae Kelsey Barcenilla wedi cysylltu i rannu sleidiau a rhoi cyfle i'r coleg ymgysylltu ymhellach a chynnig cyflwyniad i'r myfyrwyr.

Uchafbwyntiau sgwrs ddigidol y fforwm

Dyma oedd uchafbwyntiau'r sgwrs o fewn swyddogaeth sgwrsio'r Fforwm:

- "Oni fyddai angen strwythurau tocynnau mwy ffafriol hefyd mewn ardaloedd eraill lle gallent fod â'r gallu i dalu mwy, ond sydd hefyd â'r gallu i ddefnyddio eu ceir (ac yn fwy tebygol o ddewis gwneud hynny) lle rydym yn ceisio eu perswadio i newid dull i drafnidiaeth gyhoeddus?"
- "Mae Dogfen Rheilffyrdd Strategol (CCR) newydd gael ei chymeradwyo gan y Cabinet Rhanbarthol ar 15fed Chwefror"
- "Wrth symud ymlaen, bydd yn mynd yn ddryslyd deall cyfrifoldebau Network Rail, Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC a TrC corfforaethol. Beth allwch chi ei wneud fel bod modd i randdeiliaid a'r cyhoedd ddeall pwy sy'n gwneud beth?"
- "Mae rhywfaint o waith calonogol iawn yn mynd rhagddo o ran gweithio gyda'r sector addysg i sicrhau bod ein cymunedau'n gallu elwa o'r cyfleoedd gwaith sy'n gysylltiedig â buddsoddi."
- "Rydyn ni'n awyddus iawn i weld golwg a naws y pontydd rheilffordd yng nghanol dinas Caerdydd yn gwella – maen nhw'n rhan o argraffiadau cyntaf pobl o'r ddinas ac mae gwir angen tynnu rhai o'r hen hysbysebion sydd arnyn nhw."

Y Fforwm Rhanddeiliaid Rhanbarthol Nesaf

Mae Fforwm Rhanddeiliaid Rhanbarthol nesaf De Ddwyrain Cymru wedi'i drefnu ar gyfer 19 Mai 2021. Bydd y cyfarfod yn cael ei gynnal ar-lein ar lwyfan Microsoft Teams rhwng 10:00 a 12:30.